



**“ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТІНІҢ ЖАНЫНДАҒЫ
МЕМЛЕКЕТТІК БАСҚАРУ АКАДЕМИЯСЫ” РМҚК ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫ
БОЙЫНША ФИЛИАЛЫ**

Латын әліпбиіне көшу- заман талабы

**Оқытушы: Г.Қ. Журсиналина
фил. ғыл, кан., А. Байтұрсынов
атынд ҚМУ,
практикалық лингвистика
кафедрасының меңгерушісі**



ҚОСТАНАЙ, 2019

Оқытушы - Г.Қ. Журсиналина :

- Филология ғылымдарының кандидаты,(Алматы, Каз ҰУ, Әл-Фараби);
- Оқу құралдары мен оқулықтардың жазк сапасына пікір беруші штаттан тыс өкілі Қостанай облысы бойынша);
- «ӨРЛЕУ» БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ ҰЛТТЫҚ ОРТАЛЫҒЫ» АҚ ФИЛИАЛЫ ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫ БОЙЫНША ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ БІЛІКТІЛІГІН АРТТЫРУ ИНСТИТУТЫНЫҢ ШТАТТАН ТЫС ЖАТТЫҚТЫРУШЫ ӨКІЛІ
- Оқытушының «Сөз әдебі»,1997, «Мұғалімнің сөйлеу мәдениеті» 2003, «Тіл мәдениеті пәнінен пысықтау жаттығулары»2004ж
- Қостанай облысының әкімдігі тілдерді дамыту басқармасының тілдерді оқытудың облыстық орталығымен бірлесіп кешенді «Қазақ тілі (2 деңгей)», «Қазақ тіліндегі іс жүргізу құралы »2009 ,
- «Жазу және жазба тіл тағлымы »2011, Орыс топтары үшін қазақ тілінің тәжірибелік курсы (Электронды оқу құралы)
- 2012, «Қазақ тілі тарихи грамматикасы пәнінен дәріс тезистері» 2013, «Мәтін лингвистикасының дамуы» 2015 деген оқу құралдары жарық көрген.

Ғылымның әр түрлі сан саласына қалам тербеп, жазған 80 –нен астам ғылыми мақалалардың авторы.

Семинар-тренинг:

Қатысушылар: «Б» корпусының мемлекеттік әкімшілік басшы лауазымына алғаш тағайындалған мемлекеттік қызметшілер

Мақсаты : Латын әліпбиіне көшудің маңыздылығы мен тиімділігін анықтау. Латын графикасымен әзірленген әліпбимен таныстыру, оқу және жазу дағдыларын қалыптастыру. Басқару құжаттарының талаптарын түсіндіру. Тілдік құзыреттілік пен іскерлік қабілетті дамыту дағдыларын ұштастыру, оларды жұмыс барысында дұрыс қолдана білуге үйрету.



**Сіздердің
мақсаттарыңыз???**

Сабақтың негізгі ерекшелігі:

Сабақты өткізу барысы – тренинг-ойталқылық

Тренингтің негізгі идеясы :

- ✓ **Жаңа әліппе– бүгінгі біздің заманымыздағы қоғамның талабы.**
- ✓ **Әліппені меңгеру, жазу, оқу- жеңіл, жалпыға ортақ орфографиялық, орфоэпиялық заңдарын білу парыз.**
- ✓ **Қазақстанның болашағы- қазақ тілінде!**

Елбасы Н.Ә.Назарбаев

Сабақтан күтілетін нәтижелер:

- Латын графикасына негізделген қазақ әліпбиін толық меңгереді;
- Латын графикасында жазу және оқу дағдыларын қалыптастырады;
- Басқару құжаттарын құрастыру және ресімдеу талаптарын игереді;
- Тілдік құзыреттіліктің ресми жазбаша түрін жетілдіреді.

Ключевые вопросы содержания

- ✓ Что такое Case-study?
- ✓ Каковы требования к кейсам?
- ✓ Какие кейсы бывают?
- ✓ Какова структура кейсов?
- ✓ Как разрабатывать кейсы?
- ✓ Как и когда использовать кейсы на учебных занятиях?
- ✓ Каковы результаты использования Case-study?

Шешімін табудың жолдары:

«Дамыта отырып оқыту дегеніміз – ақыл–ойдың дамуының көрсеткіші ретінде жинақтай, қорытындылай алу дағдысы» – дейді

Дамыта отырып оқытуда ізденушілік – зерттеушілік әрекетін ұйымдастыру басты назарда ұсталады.

Д.Б. Эльконин, В.В. Давыдов жасаған жүйесінің негізгі компоненттері:

- Оқу мақсаттарының нақты қойылуы.
- Оны шешудің жолын бірге қарастыру.
- Шешімнің дұрыстығын дәлелдеу .



«Біз нені білуге, меңгеруге тиістіміз?»

«Өмір сүру үшін өзгере білу керек. Оған көнбегендер тарихтың шаңына көміліп қала береді».

Нұрсұлтан Назарбаев

Н. Назарбаев

«Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» мақаласы

1 ҚАЗАҚ ТІЛІН БІРТІНДІП ЛАТЫН ӘЛІПБИЕНЕ КӨШІРУ ЖҰМЫСТАРЫН БАСТАУ
«2017 жылдың аяғына дейін қазақ әліпбиінің жаңа графикадағы бірінші стандартты нұсқасын қабылдау керек. 2018 жылдан бастап жаңа әліпбиді үйрететін мамандарды және орта мектептерге арналған оқулықтарды дайындауға кірісу қажет».

2 «ЖАҢА ГУМАНИТАРЛЫҚ БІЛІМ. ҚАЗАҚ ТІЛІНДЕГІ 100 ЖАҢА ОҚУЛЫҚ» ЖОБАСЫ
«Алдағы бірнеше жылда гуманитарлық білімнің барлық бағыты бойынша әлемдегі ең жақсы 100 оқулықты қазақ тіліне аударып, жастарға дүние жүзіндегі таңдаулы үлгілердің негізінде білім алуға мүмкіндік жасаймыз. Ол үшін қазіргі аудармамен айналысатын құрылымдар негізінде мемлекеттік емес Ұлттық аударма бюросын құру керек».

3 «ТУҒАН ЖЕР» БАҒДАРЛАМАСЫ
«Туған жеріне көмек жасаған жандарды қолдап-құрметтеудің түрлі жолдарын табу керек. Қысқаша айтқанда, «Туған жер» бағдарламасы жалпыұлттық патриотизмнің нағыз өзегіне айналады».

4 «ҚАЗАҚСТАНҢ ҚАСИЕТТІ РУХАНИ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ» НЕМЕСЕ «ҚАЗАҚСТАННЫҢ КИЕЛІ ЖЕРЛЕРІНІҢ ГЕОГРАФИЯСЫ» ЖОБАСЫ
«Мәдени-географиялық белдеудің» рөлі мен оған енетін орындар туралы әрбір қазақстандық білуі үшін оқу-ағарту дайындығын жүргізу қажет.
БАҚ осыдан туындайтын ұлттық ақпараттық жобалармен жүйелі түрде, мықтап айналысуы керек.
Ішкі және сыртқы мәдени туризм халқымыздың осы қастерлі мұраларына сүйенуі тиіс».

5 «ЖАҢАДАҒЫ ЗАМАНАУИ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ МӘДЕНИЕТ» ЖОБАСЫ
Отандық мәдениет БҰҰ-ның алты тілі – ағылшын, орыс, қытай, испан, араб және француз тілдерінде сөйлеуі тиіс.
Мәдени қазыналарымызды әлем жұртшылығына таныстырудың мүлдем жаңа тәсілдерін ойластыру керек.
Сыртқы істер, Мәдениет және спорт, Ақпарат және коммуникациялар министрліктері жүйелі түрде, қолп-қолтық жұмыс істеуі керек.
Ұлт мақтаншысы біздің бұрынғы өткен батыр бабаларымыз, данағой билеріміз бен жырауларымыз ғана болмауы тиіс».

6 «ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ 100 ЖАҢА ЕСІМ» ЖОБАСЫ
Ақылымен, қолымен, дарынымен заманауи Қазақстанды жасап жатқан нақты адамдарды қоғамға таныту.
Оларға ақпараттық қолдау жасап, танымал етудің жаңа мультимедиялық қалаңын қалыптастыру.
«100 жаңа есім» жобасының өңірлік нұсқасын жасау».

ТАЯУ ЖЫЛДАРДАҒЫ МІНДЕТТЕР

BAQ.KZ

Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың «Ұлы даланың жеті қыры» (Семь сторон Великой Степи) мақаласы

I Ұлт тарихындағы кеңістік пен уақыт

1. Атқа міну мәдениеті
2. Ұлы даладағы ежелгі металлургия
3. Аң стилі
4. Алтын адам
5. Түркі әлемінің бесігі
6. Ұлы Жібек жолы
7. Қазақстан алма мен қызғалдақтың отаны

II Тарихи сананы жаңғырту

1. Мұрағат 2025
2. Ұлы даланың Ұлы есімдері
3. Түркі әлемі генезисі
4. Ұлы даланың ежелгі өнері және технологиялар музейі
5. Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы
6. Тарихты кино өнері мен телевизиядағы көрінісі

Қорытынды

Қазақ жазуының қысқаша тарихынан сыр-таным...

«Өткенсіз бүгін жоқ» демек, алғашқы жазуларымыз қандай болған?

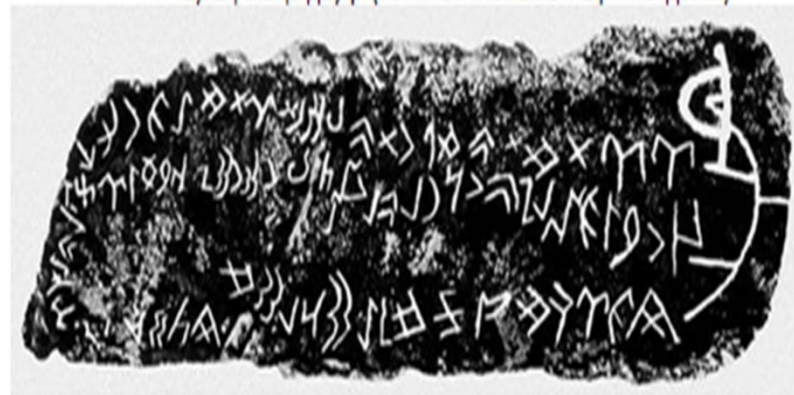
Алғашқы жазу үлгілері мен жазудың сан қилы түрлерін танытатын таңбалар:

· Пиктографиялар:Идеяграфиялар :Буын жазуы: Дыбыстық жазулар



Түркі тілдерінің тарихи даму процесін терең зерттеген белгілі ғалымдар М.А: Кастрен, В.В. Бартольд, В.В. Радлов және басқалар түркі тілдері дамуы негізгі алты кезеңін белгілейді:

- 1) Алтай дәуірі (уақыты белгісіз)
- 2) Ғұн дәуірі (э.д. Хғ. Мен б.э. V ғ.)
- 3) Көне түркі дәуірі (V-X ғ.ғ.)
- 4) Орта түркі дәуірі (X-XV ғ.ғ.)
- 5) Жаңа түркі дәуірі (XV-XX ғ.ғ.)
- 6) Ең жаңа дәуір (XX ғ. 17 жылынан бүгінге дейін)



Әліппелер

Көне түркі
“руна”

Арап

Латын

Орыс
(кирилица)

Жазудың басқа түрлері

шағатай

Шумер аккад

соғды

манихей

уйғыр

Инжил

брахми

Тува(сойон)

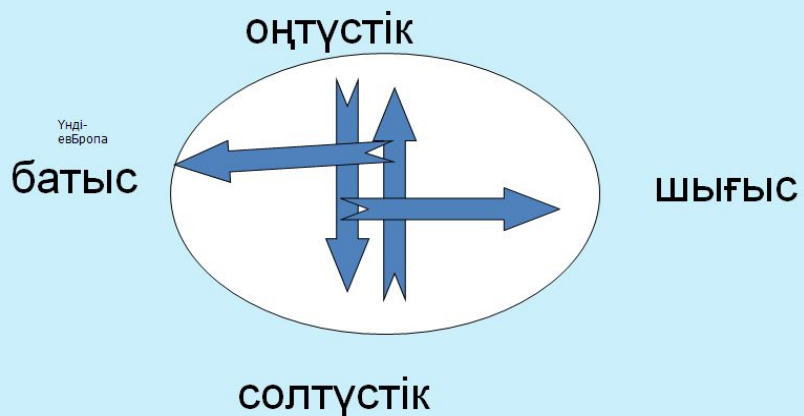
фарсы

наветей

куфи

арамей

финекей





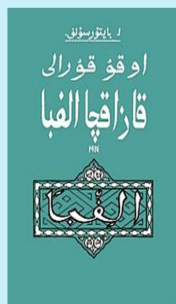
Бұл ең алғашқы әліппеміз Скандинавия тілінде “Руна” жазуы деп аталады. “Руна” сөзі “Құпия” деген мағынаны білдіреді. Ол бірнеше ғасырлар бойы қай елдің әліппесі екендігі белгісіз болып келген еді. Жазуды Даниялық ғалым Вилгелым Томсен 1893 жылы түркілер жазуы екендігін ашты.

Ең бірінші сөз “ТӘҢІРІ” деген сөзді оқыды.
Ол “ҚҰДАЙ” “КӨК ТӘҢІРІ” деген мағынаны білдірген
еді.

Әліппеде 40 таңба бар ,әріптермен берілген кезде олар әр түрлі жазылады.

Бас әріп жок. Әр сөзден соң қос нүкте қояды.
Жуан, жіңішке дыбыстар жеке-жеке жазылады.



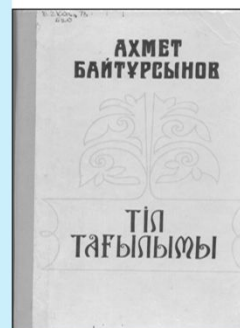


Арап әліппесі

- Арап әліппесін ислам дінін қабылдаған кезден күні бүгінге дейін қолданып жүрміз. Оның түрлері бар. Қазақстанда Ахмет Байтұрсынов жасаған “Төте жазу” әліппесі қолданылған.



АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫ, ТЕЛЖАН ШОНАНҰЛЫ. «ОҚУ ҚҰРАЛЫ»



Ахмет Байтұрсынұлы мен Телжан Шонанұлы бірігіп жазған «Оқу құралы» қазақ оқу-ағарту саласындағы мүлде соңғы дүние болды, ол тек қазақ мәдениетінде емес, жалпы мазмұны мен мақсаты, құрылымы мен әдістемесі жағынан тіпті орыстарда жоқ еңбек болып шықты, мұны өздері де айтады. «Кітаптың жүйесі орыс мектептеріндегі жүйеден өзгеше, мұндай жаңа жолмен жазылған кітап әлі орыс тілінде жоқ» дейді.



Р.Сыдықова

<http://dmk.kz/birtuar/ahmet->

baitursynovi-telzhan-shonayevi.ht

Дала мен қала



Латын әліппесі

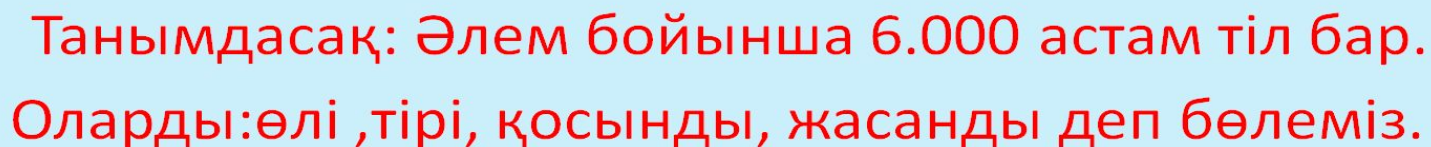
Қазақстанда 1926 жылдан 1940 жылдарға дейін қолданған.

Aa - Aa	Ğğ - Ff	Nn - Hh	Tt - Tt
Ää - Әә	Hh - Xx	Ňň - Ңң	Uu - Уу
Bb - Бб	İi - Ыы	Oo - Оо	Üü - Үү
Cc - Цц	İi - Ии	Öö - Өө	Ųų - Ұұ
Çç - Чч	İi - Ii	Pp - Пп	Vv - Вв
Dd - Дд	Jj - Жж	Qq - Ққ	Ww - Ww
Ee - Ee	Kk - Кк	Rr - Рр	Xx - Кс
Ff - Фф	Ll - Лл	Ss - Сс	Yy - Йй
Gg - Гг	Mm - Мм	Şş - Шш	Zz - Зз

Кириллица		Греческое уставное письмо	Кириллица		Греческое уставное письмо
Буквы и их название	Цифровое значение		Буквы и их название	Цифровое значение	
А - аз	1	Α	Χ - хер	600	Χ
Б - буки		Β	Ω - омега*	800	Ω
В - веи	2	Γ	Ц - цы	900	
Г - глаголь	3	Δ	Υ - червь	90	
Д - добро	4	Ε	Ш - ша		
Є - есть**	5		Щ - ща		
Ж - живете		Ζ	Ъ - ер		
З - зело*	6	Ζ	Ы - еры		
З - земля**	7	Ζ	Ь - ерь		
І - и*	10	Ι	Ъ - ять*		
Н - иже**	8	Η	Ю - ю		
К - како	20	Κ	ΙΑ - (и)я**		
Л - люди	30	Λ	ΙΕ - (и)е**		
М - мыслете	40	Μ	Α - юс малый*		
Н - наш**	50	Ν	Ω - юс		
О - он	70	Ο	Ω - большой*		
П - покой	80	Π	ΙΑ - йотов. юс		
Р - рцы	100	Ρ	ΙΑ - малый*		
С - слово	200	Σ	Ω - йотов. юс		
Т - твердо	300	Τ	Ω - большой*		
Оү - ук**	400		Ζ - кси*	60	Ζ
Ф - ферт	500	Φ	Ψ - пси*	700	Ψ
			Θ - фита*	9	Θ
			Υ - ижица*		Υ

* Буквы, исключённые впоследствии из русского алфавита

** Буквы, у которых изменилось начертание



ҚАЗАҚ АЛФАВИТІ																							
ӘРІПТЕР	ӘРІПТЕРДІҢ ЖАЗЫЛУЫ	ӘРІПТЕРДІҢ АТЫ	ӘРІПТЕР	ӘРІПТЕРДІҢ ЖАЗЫЛУЫ	ӘРІПТЕРДІҢ АТЫ	ӘРІПТЕР	ӘРІПТЕРДІҢ ЖАЗЫЛУЫ	ӘРІПТЕРДІҢ АТЫ	ӘРІПТЕР	ӘРІПТЕРДІҢ ЖАЗЫЛУЫ	ӘРІПТЕРДІҢ АТЫ	ӘРІПТЕР	ӘРІПТЕРДІҢ ЖАЗЫЛУЫ	ӘРІПТЕРДІҢ АТЫ	ӘРІПТЕР	ӘРІПТЕРДІҢ ЖАЗЫЛУЫ	ӘРІПТЕРДІҢ АТЫ	ӘРІПТЕР	ӘРІПТЕРДІҢ ЖАЗЫЛУЫ	ӘРІПТЕРДІҢ АТЫ	ӘРІПТЕР	ӘРІПТЕРДІҢ ЖАЗЫЛУЫ	ӘРІПТЕРДІҢ АТЫ
Аа	Аа	а	Ее	Ее	е	Кк	Кк	қа	Пп	Пп	пе	Фф	Фф	эф	Ъ	ъ	айыру белгісі						
Әә	Әә	ә	Ёё	Ёё	йо	Лл	Лл	эл	Рр	Рр	эр	Хх	Хх	ха	Ыы	Ыы	Ы						
Бб	Бб	бе	Жж	Жж	же	Мм	Мм	эм	Сс	Сс	эс	Һһ	Һһ	һа	Іі	Іі	і						
Вв	Вв	ве	Зз	Зз	зе	Нн	Нн	эн	Тт	Тт	те	Цц	Цц	це	Ь	ь	айыру белгісі						
Гг	Гг	ге	Ии	Ии	и	Ңң	Ңң	эң	Уу	Уу	у	Чч	Чч	че	Ээ	Ээ	э						
Ғғ	Ғғ	ға	Йй	Йй	ысқа й	Оо	Оо	о	Ұу	Ұу	ұ	Шш	Шш	ша	Юю	Юю	ю						
Дд	Дд	де	Ққ	Ққ	қа	Өө	Өө	ө	Үү	Үү	ү	Щщ	Щщ	ща	Яя	Яя	я						

Орал-Алтайдан таралатын батыс ғұн және шығыс ғұн тілдер тобы бұтағы

Дүние жүзі тілдер



ЛАТЫН грек тілі, үнді тілдері, ирандық, славяндық, балтық, германдық және т.б тілдер жатады
Роман тілдерінің негізгілеріне итальян, француз, испан, португал тілдері жатады

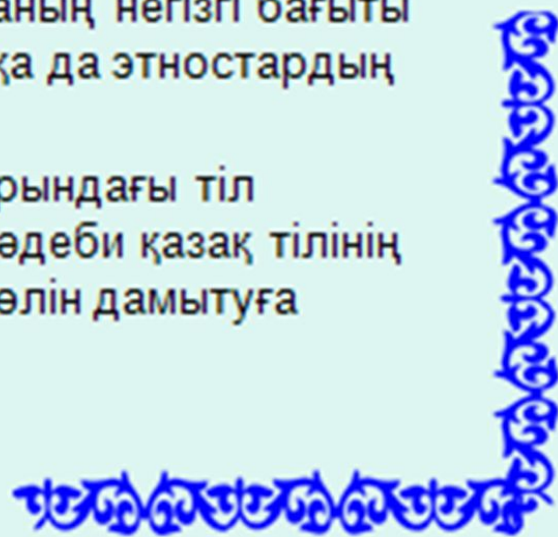


Тіл заңын жүзеге асыру үрдісінде адамда үш мүдде – кәсіби, саяси, тілдік мүдде ортақтасады

- Біздің елде кез келген кәсіп иесі ана тілінің қамын ойлайды. Ана тілінің қамын жеген адам саясаттан тыс бола алмайды. Қазақстанның тіл саясатын алайық. Ол игіліктілігімен сипатталады және оның Конституциялық тұжырымдамалық негізі төрт бағытта дамуда:
 - 1. Мемлекеттік тілдің қолданылуы
 - 2. Орыс тілінің қолданылуы
 - 3. Ұлт тілдерін қолдану
 - 4. Шет ел тілдерін үйрену.
- Мемлекеттік тіл мәселесі төңірегінде пікір алысу - өзекті мәселе. Алдымен айтпақ керек, мемлекеттік мәртебедегі қазақ тілі – бай, әлемдегі қазақ көрген құбылысты да білдіре алады, абстрактылы ойдың **күллі** түрін бейнелей алатын тіл деп тану керек.

Қазақстандық социолінгвистердің пікірінше, (Э.Д.Сулейменова, Д.Х. Аканова),

- Қазақстанда жасалып жатқан тіл саясаты
- **орталықтандырылған** (себебі, бұл іске тікелей мемлекет араласады, барлығын міндеттейтін шаралар өткізеді),
- **перспективті** (себебі, қазіргі тіл ахуалын өзгертуге құрылған),
- **демократиялық** (себебі, әлеуметтік топтардың барлық қырын ескереді),
- **ұлтаралық** (себебі, атқаралып жатқан шараның негізгі бағыты қазақ тілін дамыту, орыс тілін, және де басқа да этностардың тілдерін дамыту көздейді),
- **конструктивті** (себебі, тілді қолдану салаларындағы тіл функцияларын дамытуға бағытталған және әдеби қазақ тілінің кең таралуы мен әлеуметтік-қолданбалы рөлін дамытуға бағытталған).





Бүгінде заман талабы болып отырған латын әліпбиіне көшудің кезеңдері:



- Бірінші кезең 2018-2020
- Екінші кезең 2021-2023
- Үшінші кезең 2024-2025



Латын әліпбиіне өтудің жоспарланған кестесі:

- ҚР Білім және ғылым министрлігі 2025 жылға дейінгі білім беру мекемелеріндегі латын әліпбиіне өту кестесін бекіту туралы бұйрық жобасын жариялады. Аталған кестеге сәйкес, 2019 және 2025 жылдары латын әліпбиіне өтуге байланысты жалпы білім беру мекеме мұғалімдерінің біліктіліктерін көтеруге арналған курстар ұйымдастыру жоспарлануда. Осы жоспар бойынша, курстан 192 мың мұғалім өтпек.
- 0,1 сыныптар – 2020 жыл
- 0,1 және 2 сыныптар – 2021 жыл
- 0, 1, 2 және 3 сыныптар – 2022 жыл
- 0, 1, 2, 3 және 4 сыныптар – 2023 жыл
- 0, 1, 2, 3, 4 және 5-9 сыныптар – 2024 жыл
- 0, 1, 2, 3, 4, 5-9 және 10-11 сыныптар – 2025 жыл

Сабақ мазмұнына қатысты сұрақтар

- ✓ Латын әріптеріндегі қазақ жазуының мақсаты мен міндеті қандай?
- ✓ Қазақ тіліне ең жақын тіл қай тіл?
- ✓ Қазақ тілінің классификациясын білесіз бе?
- ✓ «Тірі тіл» болу критерилері қандай??
- ✓ Жазудың тағы басқа қандай түрлері болған?
- ✓ Әліппенің түрлері нешеу, қай ғасырда қолданған?
- ✓ « Руна жазуы» ескерткіші Қазақстанның қай қаласында, қай жерде орналасқан?

Практикалық дағды қалыптастыру:

- ✓ Әліппенің ерекшеліктерімен таныстыру;
- ✓ «Қазақ тілі емлесінің негізгі ережелері;
- ✓ 42/32 әліппедегі 10/7 дыбыстың (ё, й, ц, щ, э, ю, я, Ъ, Ь, (Х/Һ) жазуды үйрету
- ✓ Емле ережелерінің түрлі сипаттағы қолданысы

Латын графикасына негізделген қазақ тілі
ӘЛПБИ

№	Жазылуы	Дыбысталуы	№	Жазылуы	Дыбысталуы
1	A a	[a]	17	Ń ń	[ɲ]
2	Á á	[ə]	18	O o	[o]
3	B b	[b]	19	Ó ó	[ɵ]
4	D d	[d]	20	P p	[p]
5	E e	[e]	21	Q q	[q]
6	F f	[f]	22	R r	[r]
7	G g	[ɣ]	23	S s	[c]
8	Ġ ġ	[ɣ]	24	T t	[t]
9	H h	[x], [h]	25	U u	[ʏ]
10	I i	[i]	26	Ú ú	[y]
11	ı ı	[ɯ], [ɤ]	27	V v	[b]
12	J j	[ʒ]	28	Y y	[ɣ]
13	K k	[k]	29	Ý ý	[y]
14	L l	[l]	30	Z z	[z]
15	M m	[m]	31	Sh sh	[ʃ]
16	N n	[n]	32	Ch ch	[tʃ]

ҚАЗАҚ ӘЛПБИІ

Баспа түрі	өріп атауы	Баспа түрі	өріп атауы
Aa	[a]	Áá	[yá]
Áá	[á]	Oo	[o]
Bb	[by]	Óó	[ó]
Dd	[dy]	Pp	[py]
Ee	[e]	Qq	[qy]
Ff	[fy]	Rr	[yr]
Gg	[gi]	Ss	[sy]
Ğğ	[gy]	Tt	[ty]
Hh	[hy]	Uu	[u]
Ii	[i]	Úú	[ú]
Іі	[iu]	Vv	[vy]
Jj	[jy]	Yy	[y]
Kk	[ki]	Ýý	[uý]
Ll	[yl]	Zz	[zy]
Mm	[my]	Sh sh	[shy]
Nn	[ny]	Ch ch	[chy]

Назар аударамыз:

Әліппеде дыбыстар саны 32

дауысты

*a, á, e, i, o, ó, u, ú,
y.*

дауыссыз

*b, d, f, g, ğ, h, ı, j,
k, l, m, n, ñ, p, q, r,
s, t, v, ý, z, sh, ch.
b, g, d, f, h, j, k, l,
m, n, p, q, r, s, t, v,
z, sh, ch, ı, ý*

орфография,
орфоэпия
ЕМЛЕ
ЕРЕЖЕЛЕРДІҢ
ЕРЕКШЕЛІК
ТЕРІ

Әліппенің құрылымына тоқталу:

✓ Дауысты дыбыс әріптерінің емлесі

✓ Дауыссыз дыбыс әріптерінің емлесі

✓ Түбір сөздер емлесі

✓ Қосымшалардың жалғану емлесі

✓ Бөлек жазылатын сөздердің емлесі

✓ Бірге жазылатын сөздердің емлесі

✓ Дефиспен жазылатын сөздер, бас әріппен жазылатын сөздер емлесі

✓ Жер, су, аспан денелері мен жалқы атауларды жазудың емлесі

✓ Күрделі атаулар мен қысқарған атаулар емлесі

✓ Буын, екпін, тасмалдану ережелері

Неден бастағанымыз дұрыс ?

Бір буынды сөздерден?

Неге?

Дыбыстардан?

Қалай?

Расымен де...!



Қатысушылар (пікірлері қандай?)

Оңай емес, қиындау

Оп-оңай

Ұжымдасайық, бірлік

Бізге қажет



Бәсекелестік тудырады

Үйренуге талпыныс, құлшыныс

Қажеттілік туындайды

Жеңіске жетуге мүмкіндік мол!

Мәселенің мән жайы туралы

Әліппенің ерекшеліктері бар

Пікірсайысқа
төзімді



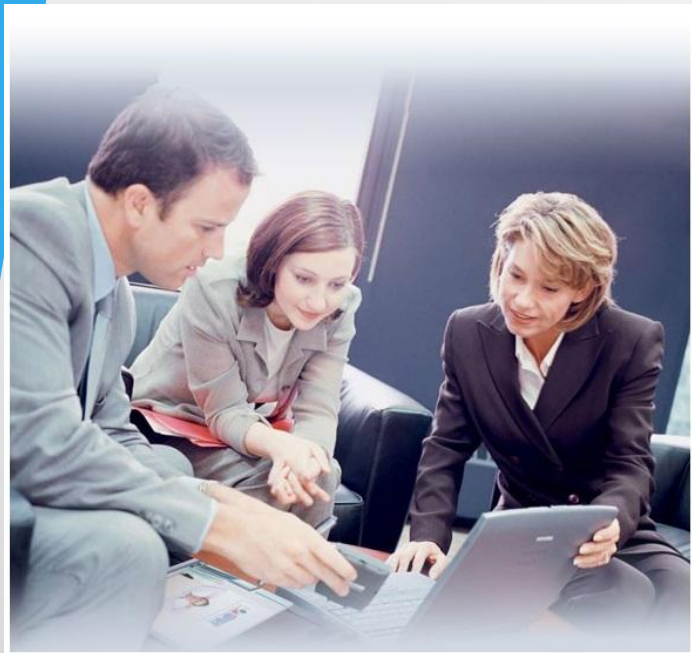
Сапалы, 21
ғасырға тән



Өзгерістер мен
ескертулер де бар



Әліппені меңгертудің жолдары



**Әліппені меңгертуде
қолданылатын
тәсілдер қандай ?**

Алдымен «түсіндіру», «айту, жеткізу», «жазу, дағдыландыру», «жаттығу» жүргізіледі.

- **тарихи-таным беріледі;**
- **мақсатты түрде әліпби талданады;**
- **бағыттай отырып емле ережелерін үйрету...**



Оқытушыға қойылатын сұрақтар бар ма?

**Сұрақтың
маңызы**

**тапсырманың
мақсаты**



Әліппені меңгертудеге жаттығу жұмыстары

1 – тапсырма беріледі

Дәптерлеріңізге 3 түрлі бағанды сызыңыздар. 1бағанға бір буынды сөздер, 2-бағанға екі буынды сөздер, 3 бағанға 3 буынды сөздер жазамыз.(Сөздер кирил әріптерімен берілген) Мысалы:

10- ат, ал, ас, ақ, ар,өт, өс,өр, сен, мен.

10-ба+ла, ана,сана, сұра, салық, жүре, пана,асық, тыңда, ойла

10- ба +ла+лар, еркіндік,ұлағат, береке,мереке,
мақала, жасыма, бақытты ғұмырлы, сезімтал

Талаптар:

- Барлығы 30 сөзден болуы керек
- буындарға бөле отырып жазу қажет

Тапсырма №2 Оқылым

Рýһани жаңғырý

Elbasynyń «Rýhani jańgyrý» bagdarlamasy tarıhı qujat. Bul qujatta latyn álipbiıne kóshý týraly naqty mindet qoiyldy. Jańa álipbi - jańgyrýdyń qainary. Álipbi arqyly ulttyq sana kúsheıedi. Álemde bolyp jatqan jańalyqtar osy jazý arqyly qabyldanady. Sondai-aq, bul álipbi qazaq tiliniń tól tabıgatyn saqtaýga múmkindik beredi. El bolashagy jas urpaqtyń qolynda. Latyn qarpine kóshý olardyń bilim jáne gylym jolyndagy izdenisterine jol ashady. Bul Qazaqstan úshin damygan 30 eldiń qataryna qosylý bagytyndagy ıgi qadam. Rýhani jańgyrý - qazaq eliniń jarqyn bolashagy.

Кирил әріптерімен оқылуы:

Рухани жаңғыру

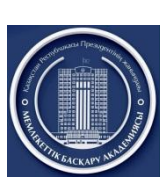
Елбасының «Рухани жаңғыру» бағдарламасы тарихи құжат. Бұл құжатта латын әліпбиіне көшу туралы нақты міндет қойылды. Жаңа әліпби - жаңғырудың қайнары. Әліпби арқылы ұлттық сана күшейеді. Әлемде болып жатқан жаңалықтар осы жазу арқылы қабылданады. Сондай-ақ, бұл әліпби қазақ тілінің төл табиғатын сақтауға мүмкіндік береді. Ел болашағы жас ұрпақтың қолында. Латын қарпіне көшу олардың білім және ғылым жолындағы ізденістеріне жол ашады. Бұл Қазақстан үшін дамыған 30 елдің қатарына қосылу бағытындағы игі қадам. Рухани жаңғыру - қазақ елінің жарқын болашағы.

ОҚЫТУДАҒЫ КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕСІ

Тиімділігі:



- Барлық 32 дыбысты емес 7(10 ішінде) үйрету;
- Латын графикасына негізделген қазақ әліпбиін толық меңгереді;
- Латын графикасында жазу және оқу дағдыларын қалыптастырады;
- Басқару құжаттарын құрастыру және ресімдеу талаптарын игереді;
- Тілдік құзыреттіліктің ресми жазбаша түрін жетілдіреді.



**ФИЛИАЛ РГКП «АКАДЕМИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТЕ РК» ПО КОСТАНАЙСКОЙ ОБЛАСТИ**

**РАХМЕТ!!!
СПАСИБО!!!
THANK YOU!!!**

КОСТАНАЙ 2018